

ΕΛΛΗΝΑ ΟΡΘΟΔΟΞΑ
ΑΓΙΟΤΑΤΗ ΚΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
τηλ. 210-72.72.235/ 239 fax 210-72.72.238
www.ecclesia .gr - E-mail : istypos@otenet.gr

Αθήνα 14 Νοεμβρίου 2014

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Έναρξη του Γ' Διεθνούς Συνεδρίου της Ιεράς Συνόδου για το 1821

Εεκίνησε σήμερα 14/11 στο Διορθόδοξο Κέντρο της Ιεράς Συνόδου στην Ιερά Μονή Πεντέλης το Γ' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο για το 1821, με θέμα «Ορθόδοξη Έκκλησία και διαφύλαξη τής Έθνικης Ταυτότητας Νεομάρτυρες -Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός Έπαναστατικά κινήματα», με φορέα διοργάνωσης την Ειδική Συνοδική Επιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητας. Παρέστησαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Αιτωλίας & Ακαρνανίας κ. Κοσμάς και Θερμοπυλών κ. Ιωάννης, Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Πεντέλης και Πρόεδρος του Διορθόδοξου Κέντρου, Πανεπιστημιακοί Καθηγητές, Κληρικοί και πλήθος φιλοστόρων συνέδρων.

Ο Εκπρόσωπος του **Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών & Πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, Θεοφ. Επίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης, Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Συνόδου**, ανέγνωσε το Μήνυμα του Προκαθημένου της Ελλαδικής Εκκλησίας, ο οποίος, μεταξύ άλλων, σημείωσε: «*Η σύγχρονη Ελλάδα δεν ανέστη απλώς και μόνο με τά όπλα και τήν οικονομική δύναμη. Στάθηκε και ρίζωσε όταν στην ψυχή του λαού μας ωρίμασε ο*

κοινός πόθος της ελευθερίας, όταν όλα όσα έδεναν τους Έλληνες μεταξύ τους, η κοινή πίστη, οι παραδόσεις, η καθημερινή εμπειρία, τὰ γράμματα καί η παιδεία, συνυφάνθηκαν καί ανέδειξαν χαρισματικούς ανθρώπους. Μεταξύ αυτών υπήρξαν καί φωτισμένες άγιες μορφές, άνθρωποι ταπεινοί καί ανυπόληπτοι για τὰ δεδομένα των κυριάρχων της εποχής τους, αλλ' όμως ισχυροί στην πίστη καί τήν αρετή διά της χάριτος του Θεού. Τό πλήθος τους είναι τόσο μεγάλο ώστε σχηματίζει δικαίως, κατά τήν Παύλειο ρήση, «νέφος» αγιότητας πάνω από τήν πολύπαθη αυτή γη. Διότι τό ορθόδοξο χριστιανικό βίωμα διδάσκει πώς ό,τι αξίζει κατά Θεόν αποκτάται με αίμα, με θυσία, με άθληση ψυχής, με αγώνα, με τήν ανάδειξη ανθρώπων που θυσιάζονται για τήν κοινότητα...».

Ακολούθησε ο χαιρετισμός του **Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος & Αλμυρού κ. Ιγνατίου, Προέδρου της Ε.Σ.Ε. Πολιτιστικής Ταυτότητας**, ο οποίος τόνισε ότι στο Συνέδριο «Εκλεκτοί επιστήμονες καί ειδικοί ερευνητές θά μας παρουσιάσουν τεκμηριωμένες εισηγήσεις για τήν περίοδο της Τουρκοκρατίας, για τόν πνευματικό, εθνικό καί κοινωνικό ρόλο της Εκκλησίας μας, για τίς αγιασμένες μορφές των Νεομαρτύρων, για τὰ γνωστά καί άγνωστα επαναστατικά κινήματα των υποδούλων καί για τόν κορυφαίο φωτιστή των σκλάβων, τόν ιερομόναχο καί Άγιο της Εκκλησίας μας, Κοσμά τόν Αιτωλό. Δέν περιορισθήκαμε μόνο στους γνωστούς καί ήδη καταξιωμένους, αλλά ανακοινώσαμε εγκαίρως τό θέμα μας καί καλέσαμε νέους επιστήμονες νά δηλώσουν τό ενδιαφέρον τους».

Στη συνέχεια έλαβε χώρα η πρώτη συνεδρία, με θέμα «Ορθόδοξη Εκκλησία καί διαφύλαξη της Εθνικής ταυτότητας».

Η πρώτη Εισήγηση είχε ως θέμα : «Η συμβολή τής Όρθόδοξου Έκκλησίας στην διατήρηση - άφύπνιση τής έθνικης Έλληνικης συνειδήσεως καί στή διαμόρφωση του Έλληνικού Έθνους». Ο εισηγητής **κ. Χρήστος Κρικώνης, Όμότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ**, παρουσίασε πτυχές του θέματος καί τόνισε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Ο ελληνισμός εμποτίσθηκε από λόγιους διδασκάλους καί κληρικούς της Εκκλησίας, με τις αγνές εθνικές καί θρησκευτικές παραδόσεις του εθνους καί έν γένει του

ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος, κατώρθωσεν, ἀφ' ἑνός μεν να συγκρατήσῃ, ἐν μέσῳ του τρομεροῦ κυκλώοντος, τὴν ἐθνικὴν καὶ πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν υπόστασίν του, ἀφ' ἑτέρου δε να διατηρήσῃ τὸ συναίσθημα τῆς υπεροχῆς του ἐναντι του κατακτητῆ, παρ' ὅλες τὶς κακώσεις καὶ καταπιέσεις τὶς ὁποῖες υπέστη, ἔχων πάντοτε ὡς κέντρον συνοχῆς του τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὴ ἐνωσε τοὺς Ἕλληνας μεταξύ τους καὶ διηύρηνε τὴν ἀπόστασίν των ἀπὸ τους Τούρκους. Προσέφερε τὰ συστατικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς τους προσωπικότητος, ἴτοι ἠθῆ, ἔθιμα, παραδόσεις, ολόκληρον δηλ. κόσμον ἐλληνικῶν ιδεῶν, ὁμοῦ μετὰ τῆς γλώσσης, με τὰ ὁποῖα διεκρίνετο ὁ ἐλληνισμὸς ἀπὸ τους κατακτητῆς καὶ ἐτονίζετο ἡ ἐνότης του. Βεβαίως, ἡ ἐνότης αὐτῆ του ἐλληνικοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἦταν ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς πολιτικῆς του ἐλευθερίας...».

Ἐπόμενος ομιλητῆς ἦταν ὁ **Καθηγητῆς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλ/κῆς Ἀκαδημίας Βελλά κ. Γεώργιος Παναγόπουλος**, ὁ ὁποῖος μίλησε με θέμα «**Θεολογικὸς προβληματισμὸς καὶ ιστοριοφιλολογικὴ κριτικὴ στὴν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα τοῦ 18^{ου} αἰ.** Ἡ περίπτωση των διδασκάλων του γένους Νεόφυτου Κουσοκαλυβίτη καὶ Δωροθέου Βουλησμά». Ὁ ομιλητῆς παρατήρησε ὅτι «κατὰ τὴν περίοδο που μας ἀπασχολεῖ ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος διανύει μίαν φάσιν αὐτοσυνειδησιακῆς ἀφύπνισης, ἐκφραζομένης με τὴ μορφή τῆς ἐπιστροφῆς «ἐπί τας πηγὰς». Εἶναι πρόδηλο ὅτι τὰ δύο ὑπὸ συζήτησιν κείμενα ἀποτελοῦν καὶ αὐτὰ γνήσιο τέκνον των πνευματικῶν, θεολογικῶν καὶ φιλολογικῶν ζυμώσεων αὐτῆς τῆς τόσο σημαντικῆς ιστορικῆς περιόδου του Ἑλληνισμοῦ: τόσο ἡ «Ἐπίκρισις» του Νεοφύτου Κουσοκαλυβίτη ὅσο καὶ ἡ «Ἐπιστολή» του Δωροθέου Βουλησμά, καταγράφουν μίαν ὅλως ἰδιαίτερον πτυχή τῆς διαδικασίας ἐκείνης που προσφυῶς ἀποκλήθηκε Ὁρθόδοξος Ἐκκλ/κὸς Διαφωτισμὸς» καὶ ἡ ὁποῖα, βαίνοντας παράλληλα καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιστικτικὰ πρὸς τὸ γνωστὸ διαφωτιστικὸ ρεῦμα «μετακένωσης» των ἐξ Ἑσπερίας νέων ιδεῶν στο χωρὸν τῆς τουρκοκρατούμενης Ῥωμηωσύνης, οδήγησε ἀφενὸς στὴν νεοσησυχαστικὴ –φιλοκαλικὴ ἀναγέννησις του ἐκκλ/κοῦ φρονήματος σε ολόκληρον τὸν ὀρθόδοξον

κόσμο, αλλά και επισφράγισε αφετέρου, κατά τρόπο οδυνηρό, το πολιτιστικό χάσμα που είχε αρχίσει να διχάζει τον ελληνικό κόσμο, καθώς η ανάγκη για εθνική χειραφέτηση και πνευματικό αναπροσανατολισμό παγίδευε αναπότρεπτα το υπόδουλο και εμπερίστατο γένος στη διαλεκτική μέγγενη μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού».

Η τρίτη εισήγηση με θέμα «η διαχρονική γραπτή και προφορική ελληνική γλώσσα, ως σταθερό στοιχείο της εθνικής ταυτότητας του τουρκοκρατούμενου και επαναστατημένου Ελληνορθόδοξου γένους και ως αναιρετικό των αμφισβητήσεων της ελληνικής εθνικής συνέχειας. Πρωτογενείς μαρτυρίες», παρουσιάστηκε από την **κ. Μαρία Μαντουβάλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.**

Η κ. Μαντουβάλου τόνισε ότι «θεμέλια της εθνικής συνείδησης και ενότητας των υποδούλων Ελλήνων σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας υπήρξαν η ακλόνητη πίστη στην Ορθοδοξία, η ακράδαντη θέληση για απελευθέρωση και η διαχρονική εθνική γλώσσα. Αυτά τα στοιχεία διακηρύσσονται στα επαναστασιακά Συντάγματα από τον πρώτο χρόνο του ιερού αγώνα της Ανεξαρτησίας, αποδεικνύοντας ότι στους Έλληνες του 1821 υπήρξε βαθιά ριζωμένη η διαχρονική εθνική συνείδηση και ότι αυτό οφειλόταν στη θρησκεία τους και στη γλώσσα τους, γεγονός που τους οδήγησε να τις αναγράψουν ως επικρατούσες στα Πολιτεύματα του Αγώνα, δηλώνοντας καθαρά ότι η γλώσσα των Αγίων Γραφών διατήρησε την Ορθοδοξία και σε συνδυασμό με τη γλώσσα της κλασικής αρχαιότητας και των Ελληνιστικών χρόνων, καλλιέργησε και στερέωσε την συνείδηση της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των Ελλήνων, ως κληρονόμων του Αρχαίου και Βυζαντινού πολιτισμού».

Ακολούθησε η εισήγηση του **Σεβ. Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Ένας Έλληνας και ένας Άγγλος μεριμνούν για την διαφύλαξη της εθνικής

ταυτότητας των Ελλήνων, μέσω της Παιδείας – βίοι παράλληλοι».

Ο κ. Μακάριος επεσήμανε, μεταξύ άλλων: «Το έπος του 1821 ήταν ένα από τα μεγαλύτερα ιστορικά γεγονότα στη νεότερη παγκόσμια ιστορία, αφού έκρυβε, πίσω του, ένα μεγάλο δίδαγμα με πανανθρώπινη εμβέλεια, όχι μόνο για την Ευρώπη, αλλά και για ολόκληρο τον κόσμο, γιατί, πίσω από τον υπόδουλο Ελληνισμό, κυριαρχούσε η δύναμη, ο φωτισμός και η θέληση από έναν λαό, που ήταν υπόδουλος και στέναζε κάτω από τον Οθωμανικό ζυγό για 400 ολόκληρα χρόνια. Η τυραννία αυτή απέδειξε ότι η δυναμική της ψυχικής και πνευματικής ελευθερίας ήταν οι μόνες δυνάμεις που μπορούσαν να σώσουν το έθνος και να αποδείξουν ότι οι Έλληνες, με τις φυσικές αρετές, που τους κοσμούσαν, από πολλών χιλιάδων χρόνων, από την εποχή της αρχαίας Ελλάδας, τώρα μπορούσαν να επαναλάβουν και να αποδείξουν ότι μπορούσαν και πάλι να οδηγήσουν αυτό το σταυρωμένο έθνος στην ανάσταση»

Επόμενος ομιλητής ήταν ο κ. **Κων/νος Κωτσιόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού του Α.Π.Θ.**, που ανέπτυξε το θέμα «Ευγένιος Βούλγαρης και θρησκευτική ελευθερία».

Ο κ. Καθηγητής τόνισε ότι «ο Ευγένιος Βούλγαρης εντάσσεται απολύτως στο κλίμα της Ορθόδοξης Πατερικής παράδοσης και διαλέγεται, μη αποδεχόμενος τις συντεταγμένες του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Αντιλαμβάνεται ότι ο πολιτικός ριζοσπαστισμός, ο Διαφωτιστικός ουμανισμός και ο αρχαιολατρικός κλασικισμός, οδηγούν σε ορθολογιστική και νομικιστική αντικατάσταση της Χριστιανικής Ανθρωπολογίας από την εγκόσμια κοινωνική ηθική. Δέχεται την Θεόνομη και όχι αυτόνομη βάση του φυσικού Δικαίου. Απορρίπτει την Θεοκρατία και την Πολιτειοκρατία, αφού δέχεται την Βυζαντινή συναλληλία. Για το λόγο αυτό θα αντιταχθεί στο Συγκριτιστικό πνεύμα της ομογενοποίησης των θρησκευτικών «πιστεύω», δεχόμενος ταυτόχρονα την Οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας, που δεν απορρίπτει, όμως, τις εθνικές ιδιαιτερότητες»

Η πρώτη Συνεδρία ολοκληρώθηκε με την ομιλία του **Καθηγητού Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Νικολάου Ζία**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «*Κύρια γνωρίσματα της μεταβυζαντινής αγιογραφίας*».

Ο κ. Ζίας αναφερόμενος σε μέρος εκ του πλήθους των μεταβυζαντινών αγιογράφων, όπως ο Ανδρέας Ρίντζος (146), ο Θεοφάνης ο Κρής (1550), ο Εμμανουήλ Τζάνες (1657), ο Εμμανουήλ Τζανφουρνάκης (1700), ο Θεόδωρος Πουλάκης, ο Νικόλαος Κουτούζης (1813) κ. άλ. Παρουσίασε τον τρόπο με τον οποίον η Εκκλησία διατήρησε στους αιώνες της τουρκοκρατίας την εθνική συνείδηση και κατήχησε το υπόδουλο γένος μέσα από την τέχνη της Αγιογραφίας.

Το Συνέδριο θα συνεχιστεί το Σάββατο 15/11 στην Στοά Βιβλίου (Πεσμαζόγλου 5), στις 9 π.μ. Σημειώνεται ότι, οι εργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου καλύπτονται ζωντανά από το Ραδιοφωνικό Σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας.

Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου.